

ærede Medlem gik tilbage til Forliget af 1894, som han naturligvis var tilbøjelig til at tillægge al Skylden for den Elendighed, som maatte forefindes. Det ærede Medlem siger derom paa Spalte 121: „Det Forlig, hvormed den Estrupske Regering afsluttede sin Tilværelse, er som bekendt af Højre stadig blevet forklaret som den udtrykkelige og definitive Godkendelse af den Estrupske Politik Grundsaetninger“. Han siger, at det er bekendt. Jeg maa tilstaa, at det er ikke mig bekendt, og jeg har ikke hørt noget saadant, selv om der muligvis er Højremænd, der have sagt det. Det er mig ikke bekendt, om det ærede Medlem mulig paa en Rejse har truffet en Højremand, som han er kommet i fortrolig Samtale med, og af hvem han har faaet en saadan Hjertens Tilkendegivelse. Jeg har i Løbet af Sommeren set en Udtalelse, der dog vel maa antages at have noget mere Vægt, nemlig fra en af Højres Generalkorrespondenter. Jeg erindrer ikke Ordene nøje, men Meningen var, at det ved Forliget af 1894 maatte anses for fastslaaet, at Ministerier ikke kunde opretholdes i stadig Strid med Folketinget, og at det skete Ministerskifte var en naturlig Følge deraf. Dette var i alt Fald Meningen, om end ikke nøjagtig Ordene. Men det er ikke ganske det samme som det, Højre efter det ærede Medlems Udtalelse lagde ind i Forliget. For mig er det for øvrigt ganske ligegyldigt, hvad der siges, hvad der tænkes, hvad der skrives eller menes. Det, som det først og sidst kommer an paa, er Kendsgerningerne, hvad der er sket og foregaaet for vore Øjne. Det taler, saa det ikke kan omstødes og ikke vil blive det. For mit Vedkommende var Forliget simpelthen en Tilbageførelse til *status quo ante*, som det hedder i det diplomatiske eller det latinske Sprog, til Stillingen før Krigen, med de mulige Forbedringer, der kunne tilvejebringes saaledes, at Statsmaskineriet overhovedet kunde gaa. Jeg har aldrig nogen Sinde forkyndt Forliget som en Sejr for den ene eller den anden Side, saaledes har jeg ikke opfattet det. Vi ere ved det førte tilbage til de nødvendige Vilkaar for Benyttelsen af vor Forfatning, og i den ligger det ganske rigtigt, som det fra mange Sider er sagt — i gamle Dage ogsaa stærkt fra Højres Ordførers Side — at der ikke findes nogen konstitutionel Forfatning i Verden, som ikke har det, man kalder en parlamentarisk Spire i sig, der før eller senere maa blive udviklet. Det, som jeg tror der nu er sket, er blot, at vi ere komne paa den

Grund, hvor denne Spire kan faa Lov at vokse, og jeg tror, den er vokset, og ingen af de Herrer, der lægge lidt Mærke til, hvordan vor politiske Udvikling arter sig, vil kunne nægte, at det er sket. Det første, der i den Henseende passerede, var Tilvejebringelsen af det Reedtz-Thott'ske Ministerium, og at dette baade var og var tilsigtet at være en Imødekommen mod Folketinget, er der vist ingen, der tvivler om. Og det er blevet konstateret tilstrækkeligt ved den Erklæring, der kom fra Ministeriet, og den Maade, hvorpaa det ærede Flertal her stillede sig over for denne Regering. Det var visselig ikke vor Skyld, naar Ministeriet blev fældet, derom kan det ærede Medlem for Københavns 7de Valgkreds vistnok tale noget med. Med det næste Skridt, Dannelsen af Ministeriet Hørring, var utvivlsomt ogsaa tilsigtet som en Tilmærkelse netop til den Side, af dette Ting, som det ærede Medlem repræsenterer særlig, og han har ogsaa forklaret os det. Det ærede Medlem har udviklet, med hvilken Velvilje Ministeriet Hørring blev modtaget af ham og hans Venner. Han pointerede, at det endogsaa var en meget høj Grad af Imødekommen, Ministeriet fandt her i Folketinget i det første Aar, selv om det siden gik lidt ned ad Bakke. Naar vi nu se paa, hvad der er sket i Sommer, paa dette Ministeriums Rekonstruktion med forskellige ny Medlemmer, turde det dog vel ogsaa være en given Sag, at dette er en Tilmærkelse til Folketinget. Det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen) sagde derom i sin første Tale, at det vel blev sagt, at det var en Imødekommen, men det var det ikke, for Ministeriet var kun tvungen til at gøre dette Skridt. Jeg forstaar egentlig ikke det ærede Medlems Interesse i at fremhæve Forskellen derimellem, men Forskellen har ganske vist for os andre en politisk Interesse, idet det nemlig har ligget i Udviklingens Gang, at det er blevet *nødvendigt* for Regeringen at tage Hensyn til Folketinget. Lad mig dertil føje, at heller ingen kan være i Tvivl om, at Udviklingen i Opfattelsen rundt omkring i vort Folk i Løbet af disse 5 Aar har artet sig saaledes, at Tanken om Tilvejebringelsen af et Venstreministerium ligger ganske naturlig for de aller fleste Mennesker. Man har lidt efter lidt vænnet sig dertil, man har set, hvorledes man ved positive Forhandlinger har nærmet sig hverandre paa Ting, og ingen har været gladere end jeg ved at se, at det ærede Flertal her i Salen netop har